

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4Co/70/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1114213185
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Degmová Pospíšilová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1114213185.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Degmovej Pospíšilovej a sudcov JUDr. Valérie Kleinovej a JUDr. Anny Kašajovej v právnej veci žalobcov: 1/ I. L., nar. XX.XX.XXXX, O. XXXX/X, B. Z. B., Š. H. Q., 2/ X. L., nar. XX.XX.XXXX, O. Z. XXX, Š. H. Q., 3/ P. L., nar. XX.XX.XXXX, U. XXXX/XX, B. Z. B., Š. H. Q., 4/ F. X.T., nar. XX.XX.XXXX, O. H. XXX, B. Z. B., Š. H. Q., 5/ Q. X.T., nar. XX.XX.XXXX, O. H. XXX, B. Z. B., Š. H. Q., 6/ Q. X., nar. XX.XX.XXXX, O. H. XXX, B. Z. B., Š. H. Q., žalobca 6/ zastúpený zákonným zástupcom: F. X.T., nar. XX.XX.XXXX, O. H. XXX, B. Z. B., žalobcovia 1/ až 4/ a žalobca 6/ zastúpení: Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., Záhradnícka 4836/51, Bratislava, proti žalovanému: KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, Štefánikova 17, Bratislava, IČO: 31 595 545, zastúpený: JUDr. Felix Neupauer, Dvořákovo nábřeží 8/A, Bratislava, o ochranu osobnosti, na odvolanie žalobcov a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 09. augusta 2019 č. k. 24C 80/2014-302 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu **p o t v r d z u j e .**

Žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 20.000 eur, žalobcom 2/ až 4/ každému sumu 15.000 eur, žalobcom 5/ a 6/ každému sumu 5.000 eur, všetko titulom náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej usmrtením ich blízkej osoby pri dopravenej nehode motorovým vozidlom povinne zmluvne poisteným u žalovaného, vo zvyšku žalobu všetkých žalobcov zamietol a každému žalobcovi priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100%.

2. Vychádzal zo žaloby, ktorou sa žalobcovia domáhali uložil žalovanému povinnosť zaplatiť každému z nich sumu 75.000,- eur z dôvodu náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú pôvodne rozsudkom č. k. 24C/80/2014-156 zo dňa 19.08.2016 zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie na strane žalovaného, majúc za to, že z ust. § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení nevyplýva, že by sa v rámci povinného zmluvného poistenia uhrádzala aj nemajetková ujma.

3. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 4Co/13/2017-196 zo dňa 30.11.2018 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že predmetom posudzovaného konania je náhrada nemajetkovej ujmy žalobcov, ktorú utrpeli tým, že poistenec žalovaného dňa XX.XX.XXXX spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej usmrtil ich blízku osobu. Svoj nárok žalobcovia uplatnili proti poisťovni, s ktorou mal vinník dopravnej nehody v jej čase uzatvorené povinné zmluvné poistenie. Neoprávnený zásah do ich osobnostných práv videli v porušení ich práva na súkromný a rodinný život. Pasívnu legitímáciu poisťovne vyvodili z ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., v zmysle ktorého má poistený z poistenia relevantného druhu

zodpovednosti právo, aby poisťovateľ (žalovaný) za neho nahradil poškodeným (žalobcom) uplatnené preukázateľné nároky na náhradu škody, pod ktorý pojem podľa ich názoru spadá aj nemajetková ujma. Súd prvej inštancie ich žalobu zamietol ustálic nedostatok pasívnej legitímácie označeného žalovaného na náhradu nemajetkovej ujmy, vychádzajúc z právnej úpravy zákona č. 381/2001 Z. z. a z v tom čase zaužívanej súdnej praxe, podľa ktorej má poistený právo, aby poisťovňa za neho hradila škody na zdraví a náklady pri usmrtení, pod ktoré pojmy nemajetkovú ujmu nemožno subsumovať. Poukázal na právny názor Najvyššieho súdu SR vyslovený v rozsudkoch sp. zn. 3Cdo/301/2002 a 4Cdo/168/2009 podporujúci uvedený právny názor. Taktiež vychádzal z rozsudku Súdneho dvora Európskych spoločenstiev a Európskej únie vo veci C-22/12 zo dňa 24.10.2013, podľa ktorého povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore. Pokiaľ ide o vnútroštátnu, t.j. slovenskú právnu úpravu zodpovednosti poisteného za nemajetkovú ujmu, ktorú spôsobil svojím konaním blízkej osobe obeť dopravnej nehody, právne posúdil nutnosť aplikácie zákona o povinnom zmluvnom poistení č. 381/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov a Občianskeho zákonníka, výkladom ktorých dospel k záveru o neexistencii vnútroštátnej právnej úpravy poistenia zodpovednosti za nemajetkovú ujmu vzniknutú osobám blízkym obetí dopravnej nehody. Odvolací súd uviedol, že od vydania napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie však súdna prax súdov všetkých stupňov prešla vývojom, ktorý odobril aj Ústavný súd SR uznesením zo dňa 11.10.2016 sp. zn. III.ÚS 666/2016, keď odmietol sťažnosť spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, smerujúcu proti rozsudku odvolacieho súdu o priznaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu povinného zmluvného poistenia a uviedol zásadné argumentačné línie v prospech subsumovania nemajetkovej ujmy pod poistné krytie povinného zmluvného poistenia. Ústavný súd SR za esenciu sťažnosti označil otázku interpretácie ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP obsahujúceho pojem „škoda na zdraví“ v tom, či možno pod ňou chápať aj nemajetkovú ujmu v zmysle ust. § 11 až 13 OZ. Priklonil sa k extenzívnemu výkladu pojmu škoda, aplikovaného okresným a i krajským súdom v danej veci, ktorý mal za eurokonformný a vyplývajúci z judikatúry Súdneho dvora EÚ, ktorý nehovorí o samostatnom od pojmu „škoda“ oddelenom pojme „nemajetková ujma“, ale o „škode z dôvodu nemajetkovej ujmy“. Hlavné argumenty Ústavného súdu SR, na základe ktorých zahrnutie nemajetkovej ujmy podľa ustanovení OZ o ochrane osobnosti pod pojem „škoda podľa ZoPZP“, nemal za arbitrárne a ústavne neakceptovateľné, možno zhrnúť tak, že súdy musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu úniijného tvorcu príslušnej právnej regulácie, ustáľil primát práva EÚ a vôľu úniijného tvorcu s tým, že tradičné chápanie pojmu škoda musí ustúpiť európskemu chápaniu v zmysle eurokonformného výkladu vnútroštátnej právnej normy. Ústavný súd SR konštatoval ústavnú udržateľnosť extenzívneho výkladu pojmu škoda na zdraví podľa ZoPZP.

4. Súd prvej inštancie s poukazom na ust. § 391 ods. 2 CSP opätovne vykonal dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie vo veci samej a to výsluchom procesných strán, svedka a oboznámením sa s obsahom listinných dôkazných prostriedkov ich prečítaním. Žalobcovia zhodne uviedli, že poistenec žalovaného, pán L. X. dňa XX.XX.XXXX v dôsledku dopravnej nehody usmrtil blízku osobu žalobcov, pána L. L.. Vinník dopravnej nehody pán L. X. mal v čase nehody uzavreté povinné zmluvné poistenie so žalovaným. Žalobcovia svoj nárok odôvodnili ustanoveniami § 4 ods. 2 písm. a) a § 15 ods. 1 druhá veta zákona č. 381/2001 Z. z., v zmysle ktorého poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodeným uplatnené preukázané nároky na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobcovia odôvodnili pasívnu legitímáciu žalovaného s poukazom na rozsudok Európskeho súdneho dvora zo dňa 24.10.2013, sp. zn. C 22/12. Žalobcovia pociťujú stratu svojej blízkej osoby ako závažný zásah do svojich osobnostných práv (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ďalej len „OZ“).

5. Žalobkyňa 1/ uviedla, že s manželom žili spolu XX rokov v harmonickom manželstve, spolu vychovali tri deti, pred nehodou bývali v B. Z. B.. Žalobkyňa 1/ aj jej manžel pochádzali z obce Q.. Keď manžel pracoval v K. resp. niekde inde, víkendy trávili u svokry v Q.. Vtedy už mali tri vnúčence. Nebohý manžel sa vždy tešil piatok z roboty, lebo vždy vnúčence brávali na záhradku. Účastníkmi nehody boli aj vnúčence Q. a Q.. Išli na Q. pozrieť svokra. Manžel jej chodil vypomáhať s prácami okolo domu. Chodievali tam každú sobotu, v nedeľu potom vždy bývali doma s tým, že poobede k nim chodievali decká, resp. k nim chodievali oni. Nebohý manžel žalobkyne 1/ bol veľmi veselý človek, dokázal zmeniť zlú náladu, rozveseliť ich, rád pomáhal synom. Keď si starší syn kúpil byt, chodil mu vypomáhať s prácami. Taktiež v roku 2011 si mladší syn kúpil byt, taktiež mu chodil vypomáhať. V roku 2007 svokra prepísala dom na manžela ako na svojho syna. Manžel prerobil strechu, dvere, nakoľko svokra bola

fyzicky indisponovaná. Po manželovej smrti sa zmenili aj vzťahy na Q., celé je to také smutné. Manžel pracoval ako I. do roku 1995 v K. B. Z. B., následne pracoval v súkromnej Q. firme L. A. Q.. J.. H., kde bol zamestnaný aj v čase nehody, nezvykol byť ani PN. Keď manžel došiel v piatok z práce, všetko spolu robievali a teraz je to už všetko na žalobkyni 1/ a na deťoch. V čase nehody bola žalobkyňa 1/ pracovne zaradená v spoločnosti U.. Jedná sa o H. spoločnosť, kde pracovala ako H. s priemernou mesačnou mzdou cca 400 Eur. Manžel v čase nehody zarábala zhruba cca 600-700 Eur. Po zdravotnej stránke bola žalobkyňa 1/ pred nehodou na operácii v súvislosti s pravou rukou, bola operovaná na karpálne tunely. Po nehode nastúpila ambulantnú liečbu u psychiatra F. T. A. a u psychologičky F.. P. X.. Predtým psychiatrickú a psychologickú liečbu nepotrebovala. Veľmi veľa si z tej nehody nepamätá, až keď ju prebrali, mala nohu niekde zacvíknutú, niekde vo dverách. Bola v šoku, kričala, že tam majú deti a že tam má manžela. Povedali jej, že deti previezli do X. a že manžela tiež prevážajú do X.. Potom si už veľa nepamätala. Vie, že jej strihali oblečenie, potom už precitla v nemocnici. Realitu začala vnímať po uplynutí 5-6 dní od nehody. Pamätá si ako jej F.. Č. povedal v K., že vitajte medzi živými. Povedal jej, že mala veľké šťastie, že mala poškodené iba dva stavce, pol milimetra ju delilo od ochrnutia. Štyri mesiace musela chodiť v korzete. O smrti manžela sa dozvedela v nemocnici a to nepriamo od sestričky, nakoľko v čase nehody začula ako jeden z hasičov povedal, že škoda, že ten jeden vodič zomrel. Žalobkyňa 1/ nevedela, že sa jedná o jej manžela. Až keď sestrička v nemocnici povedala, že vedľa umývadla je ten vodič, ktorý ich zrazil, vtedy si uvedomila, že ten druhý vodič, ktorý zomrel, je jej manžel. Deti chodili za ňou do nemocnice, avšak na tie prvé dni v nemocnici si veľmi nepamätá. Pred nehodou šoférovala, keď chodili na Q. alebo späť, nakoľko manžel sa tešil stretnutiu s bratmi, s ktorými zvykol zájsť na pivo. Manžel jej v podstate chýba všade. Bol dobrý otec, dobrý muž. Manžel sa nedožil dvoch ďalších vnúčat.

6. Žalobca 2/ na pojednávaní uviedol, že jeho otec bol človek, ktorý mu dal všetko, samozrejme spolu s mamou. Preto je tým, kým je, aj v spoločenskom zaradení, to že má rodinu, deti, manželku. Tá nehoda ho zasiahla takým spôsobom, že mu chýba všetko to, čo s otcom zažil a čo ešte mohol zažiť. Otec sa nedožil narodenia syna žalobcu 2/ a teda svojho vnuka. V týchto ťažkých chvíľach mu veľmi pomohli jeho manželka a jeho deti, že sa s tým dokázal vyrovať, ale nie celkom, pretože s tým, že mu chýba otec sa stretáva dennodenne. V spoločnej domácnosti žil s otcom a s mamou do roku 2006, kedy odišiel do zahraničia, kde bol tri roky. Pravidelne chodieval domov za rodinou a v roku 2009 sa vrátil na Slovensko, kedy si založil rodinu, kúpil byt, ktorý s otcom a bratom prerábali. Potom sa im s manželkou narodili dve deti s tým, že pred nehodou sa im narodila dcéra Q., po nehode sa im narodil syn K.. Otec vychádzal s jeho manželkou perfektne, prijal ju do rodiny. V čase nehody bol žalobca 2/ na služobnej ceste v Z., jeho spoločnosť mu však umožnila ešte v tú noc vrátiť sa domov na Slovensko. Celý prvý rok po nehode to všetci v rodine ťažko prežívali, museli sa starať o mamu. Taktiež musel pomáhať bratovi sa vyrovať s otcovou smrťou, nakoľko v čase nehody jeho brat pracoval s otcom v tej istej firme. Je to veľmi ťažké. Deti žalobcu 2/ mu dosť pripomínajú jeho otca, každý deň to má pred očami. S manželkou sa rozhodli postaviť dom. Nevie, či to bolo dobré rozhodnutie, nakoľko otec pracoval v Q. firme. Každý deň mu chýba, nakoľko mu mohol pomôcť aj s výstavbou domu, všetky tie práce teraz robí iba s bratom. Do práce chodí autom. Keď si doňho sadá, vidí pred očami svojho otca, jazdí preto opatrnejšie.

7. Žalobca 3/ na pojednávaní uviedol, že s otcom vyrastal od malička. Taktiež s ním pracoval v jednej firme a to ihneď potom, ako ukončil vysokú školu. Je pravdou, že rok pred jeho smrťou sa odsťahoval od rodičov do vlastného bytu. Veľmi ťažko sa mu vyrovnávalo so smrťou otca, boli dennodenne spolu. Po nehode musel vyhľadať pomoc, či už psychiatra alebo psychológa, aby sa dokázal s tým vyrovať. V čase nehody mu priateľka chcela, ale nedokázala pomôcť. Nehoda ho zobrala tak, že skončil na infúziách. Bral lieky, ale tie nechcel dlhodobo užívať, preto vyhľadal psychologickú pomoc. Rozhovory so psychológom mu pomohli, avšak pokiaľ ide o zbavenie sa pocitu úzkosti, to nie je jednoduché, to ho bude prenasledovať celý život. Dosť mu pomohlo, že si založil rodinu. Keď sa mu narodil syn v roku XXXX, plakal, uvedomil si, že jeho otec ho nikdy neuvidí. Po otcovej smrti sa mu život otočil naruby. Musel odísť z tej práce, nevedel tam ostať, musel dať výpoveď. Od toho momentu je to iný život. Má pocit, že niekedy až chorobne musí dávať pozor, čo sa týka najmä šoférovania, aby bol predvídavý atď. Taktiež vo vzťahu k svojmu synovi si myslí, že je viac precitlivejší, úzkostlivejší, má strach, bojí sa.

8. Žalobkyňa 4/ na pojednávaní uviedla, že ona osobne zažila šok, ktorý nevedela dlho spracovať. Po strate otca bojovala o život aj jej mama. Deti žalobkyne 4/ boli taktiež účastníkmi nehody. Po prepustení mamy z nemocnice sa o ňu musela starať. Veľmi zle znášala pohľad na ňu, pretože prišla o muža a zostala sama. V tom čase, keď sa to udialo, jej dcéra (t.j. žalobkyňa 5/) mala ísť na operáciu srdca, ktorú musela odložiť, nebola schopná s ňou nastúpiť do nemocnice. Jej zdravotný stav sa však zhoršoval, tak

to museli podstúpiť. Ona sa z toho dostala, operácia prebehla dobre a s mužom sa rozhodli, že pôjdu v lete na dovolenku. Tam začali u dcéry psychické problémy s tým, že akonáhle sa vrátili domov, bola v zlom psychickom stave a musela nastúpiť liečbu na psychiatrii, kde jej boli predpísané lieky. Liečila sa zhruba nejaké X roky. Lieči sa naďalej, nakoľko sa zdravotný stav jej dcéry zhoršil. Dcéra začala mať psychické problémy s tým, že keď išli autom, akonáhle kontrolka zablíkala, zapíjala, urobila paniku. Takisto v obchode, keď sa stratila z dohľadu, reagovala neprimerane, kričala. Preto začali navštevovať psychológa, diagnostikovali jej hraničný strach. Odvtedy vlastne nerobia žiadne aktivity typu lyžovať, korčuľovať, nakoľko sa všetkého bojí, venuje sa tomu, čo zvládne. Museli sa naučiť fungovať bez jej otca. Otec bol pre jej dcéru (t.j. žalobkyňu 5/) nepostrádateľný člen rodiny. Bola tak navyknutá, že keď sa vracal z týždňovky, nechodil rovno domov k mame, ale zastavil sa pre žalobkyňu 5/. Trávili s dedom spolu veľa času na záhrade, aj so žalobcom 6/. Jej dcéra po nehode pozerala všetky nahraté kazety, ktoré súviseli s dedom. Žalobkyňa 4/ to nebola schopná pozerieť. Dodnes nemá vystavenú fotografiu otca. Strašne málo chodí na cintorín, má to v sebe zablokované. Otec jej veľmi chýba nehovoriac o tom, že vzťahy v rodine sú na bode mrazu, úplne rozbité. Vyrastala do XX-tich rokov spolu so svojimi rodičmi. Potom začala žiť s manželom v B. Z. B.. Boli od rodičov vzdialení cca 1 km, trávili spolu víkendy. To posledné leto boli spolu s rodičmi na dovolenke v B.. Mysleli si, že pôjdu spolu s rodičmi aj nabudúce, ale nabudúce už nebolo. V tom čase s otcom dosť dlho spolu sedávali. Otec si chcel kúpiť nové auto, tak mu radili. Nezabudne na chvíľu, keď aj L. zomrel, tak to prežívala a hovorila mu, že to nie je spravodlivé, že sa také niečo deje, ale taký je život. Nemyslela by si, že také niečo bude tiež prežívať. Otec s ňou aj pracoval istú dobu, mala živnosť, predajňu. Otec jej pomáhal s rozvozom, so zásobovaním, jednalo sa o obchod s potravinami. Boli spolu stále. V čase keď sa dcéra narodila, otec im pomáhal pri výstavbe domu v časti B. - O. H.. Po jeho smrti všetko zostalo v ľufte. Otec mal chalupu, ktorú prerábali, že tam pôjdu s mamou bývať, keď pôjdu do dôchodku. Otec získal chalupu od svojich rodičov v obci Q., okres K. s tým, že túto chalupu bolo potrebné dať do poriadku, zrekonštruovať. Otec sa do toho pustil, avšak po jeho smrti začalo jeho bratom a teda jej strýkom vadieť, že túto chalupu zdedili. Narušili sa rodinné vzťahy. Do tej obce nechodia a po smrti babky, teda otcovej mamy sa ukončila komunikácia s otcovými bratmi. Dopadlo to tak, že mama je nútená túto chalupu predať, lebo nie je schopná s tým niečo urobiť, lebo tam treba veľké investície. Počas života otca mali v pláne túto chalupu užívať. Otec im dennodenne chýba. Dnes má syna, ktorý má XX rokov. Je F. Q. V. I.. Dnes by sa mohol dedo z neho tešiť a hlavne s ním, aj s mužom chodiť na cesty. Aj tie cesty sú pre ňu dosť traumatizujúce a sú stále niekde inde, či už v rámci Slovenska alebo mimo republiku. Dcéra je teraz na liečení a dodnes spomína, ako s dedkom chodievala do krčmy na malinovku, dedo na pivo. Pred stratou otca nikdy nebola nútená navštevovať, či už psychológa alebo psychiatra. Do svojej smrti otec pracoval u svojho švagra v stavebnej firme, popritom vypomáhal mame v záhrade. K nim sa chodilo cez víkend, finančne im nemusel otec pomáhať. Potom to už bolo skôr o tých emóciách, že nastal čas vrátiť rodičom niečo, čo oni dali jej, že ju vychovali. Zo všetkých súrodencov ju mal otec najradšej. Keď mala napr. spory s jedným z bratov, tak otec to vyriešil. Po strate otca mama žije sama. S jedným zo súrodencov si rozumejú, to je v pohode, avšak pokiaľ ide o ďalšieho brata, toho staršieho s ním sa stretáva strašne málo, čo jej je ľúto.

9. Z písomného vyjadrenia žalobkyne 5/ vyvodil, že s dedkom bola zábava, chodili spolu na Q., ku starej mame každý víkend, oddychovali na hojdačke, chodili tiež na malinovku. Dedko jej strašne chýba, myslí na neho každý deň. Páčilo sa jej, keď spolu hrávali sedmové karty, zažili spolu veľa zábavy. Každý piatok ho čakala, kým príde z roboty. Mala ho veľmi rada a veľmi jej chýba.

10. Z písomného vyjadrenia žalobcu 6/ vyvodil, že dedko mu veľmi chýba. Zažil s ním veľa pekných víkendov aj dovolenku pri mori. Teraz ho najviac mrzí, že sa nemôže tešiť z jeho úspechov a absolvovať s nimi cesty. Ani ku babke nechodí tak často ako jeho sestra. Je chlap a chýba mu chlap, ten by mu viac rozumel. Dedko bol dôležitý člen rodiny.

11. Vychádzal aj z obsahu výpovede svedka p. U. X., že je manželom žalobkyne 4/. S manželkou sa zoznámili v roku 1995. Následne spoznal aj jej rodinu, čo tvorili otec L., mama I. a dvaja bratia. Čím dlhšie spolu žili, sa spoznávali. Začali spolu tráviť skoro všetok voľný čas, víkendy, sviatky atď. Svokor chodil na týždňovky a keď mal prísť a vedeli, v akú hodinu príde v sobotu na kávičku, tešili sa na tieto spoločné chvíle. V roku XXXX sa im narodila dcérka a všetci sa z toho tešili - dedko, babka, keďže to bolo prvé vnúča. Následne za tri roky sa im narodil aj syn Q., takisto obrovská radosť. Trávili spolu viac a viac času. Následne prišiel aj ten čierny deň, keď sa to stalo a samozrejme nikto tomu nechcel uveriť. Dedko bol veľmi obetavý, srdečný a s veľkým srdcom, aj dovolenky trávili spolu. Prvýkrát v živote bol s nimi na dovolenke pri mori. Nikdy ho predtým nevidel, nikdy v živote predtým nelietal lietadlom. Čas trávený

s ním bol veselý. Po týchto udalostiach to nemôže povedať. Momentálne víkendy, sviatky to je také utrpenie a snažia sa pred deťmi udržať ten systém, aby to fungovalo tak, ako keby bol. Svedok tiež uviedol, že v XX-tich rokoch pochoval svojho vlastného otca a na Slovensku pochoval ďalšieho človeka, ku ktorému mal rovnaký vzťah ako k vlastnému otcovi. Jeho manželka (t.j. žalobkyňa 4/) má doteraz problémy. Navštevuje psychiatra. Dcéra má totálnu paniku z cestnej premávky a nedajbože, ak ide nejakou neprímeranou rýchlosťou. Naučiť ju lyžovať, korčuľovať, to je kolaps. Cintorín navštevuje, ale fotku svojho svokra doma zavesenú na stene nemajú, to sa nedá. Svedok ďalej uviedol, že boli normálna fungujúca rodinka s bežnými starosťami. Svokrovci sa mali radi ako muž so ženou, znášali všetko, čo život obnáša radosti, starosti, záhradka, všetko, čo prináša život. Svokra ostala veľmi náladová a určite ju to strašným spôsobom zobralo. Pri momentálnej situácii vníma, že jej potešenie je naozaj tá záhradka, kde trávi čas a má neskutočnú bolesť v sebe. Život jej priniesol veľmi ťažký údel, stratu milovaného človeka z minúty na minútu. Pomáhajú jej tak, ako ona im. Budovali si domček na dedine odkiaľ pochádzali spolu zo Q., opravovali dom po svokrovej mame, takže plánovali záhradku a všetko čo k tomu patrí, aby boli zdraví. Svokor bol vzor. Ako správny dedko kúpil lízatko, vozil ich na traktore, viedli normálny život. Predtým, ako sa to stalo, opravili akurát tak strechu. Žalobkyňa 1/ chodíva často na cintorín, nemôže povedať, že každý víkend, ale dosť často. Má to po ceste smerom na záhradky, takže vždy, keď ide na záhradky, zastaví sa aj na cintoríne. Deti rešpektovali otca, bol dobrým aj prísny otcem. X. vyštudoval za Ing., P. skúšal študovať, F. je s maturitami, takže svokrovci sa snažili a vychovali slušných ľudí a dobrých občanov. Za svoju manželku môže povedať, že to je neskutočné. Aj pri tých najmenších stresových situáciách vyhľadala psychiatra, avšak ani jej bratia to nemali ľahké. Pokiaľ vie, otec im neskutočne chýba a určite stratili tú najväčšiu oporu na svete. Mali spoločné aktivity, šport, chodili spolu na dovolenky, športovať, následne sa narodili vnúčatá, boli spolu skoro každý víkend, hrali žolíka a stretávali sa spoločne. Nieže teraz sa nestretávajú, ale teraz sú tie stretávky smutnejšie. Jeho dcéra Q. - oni boli ako dvojčatá s dedkom, ona čakala na chvíľu, kedy sa dedo ukáže, aby ju zobral von, aby išli spoločne na prechádzku alebo zabehať si, dedko sa neskutočne tešil a ponáhlal sa z týždňovky, kedy bude s vnučkou. Víkendy a dovolenky trávili spolu aj s vnúčatami aj so svokrovcami, spoločne si to užívali. Q. sa narodil o K. roky neskôr. Bol super dedko ako dedo Mráz, oddaný pre svojich blízkych pre vnúčatá a s veľkým srdcom. Jeho manželka pred stratou svojho otca nebola nútená vyhľadať odbornú pomoc, pokiaľ ide o psychológa, psychiatra. Manželka stratila nielen otca, ale stratila v ňom aj kamaráta. Oni si strašne rozumeli, boli ako kamoši. On si viac rozumel s dcérou, ako so synmi. Vážil si všetkých, ale oni mali taký vreľý, horúci vzťah. Po nehode je to katastrofa, hrúza, snažia sa to prežiť. Akonáhle sa blíži Veľká noc, nevedia čo majú robiť. Pre ňu prichádzajú dni typu najhoršie. Manželka robila pred nehodou v krajčírskej firme, robila majstrovú a potom začali spolu podnikáť, mala živnosť. Mala predajňu so zeleninou a ovocím a následne ostala na materskej s dcérou Q.. V čase nehody bola manželka na rodičovskej dovolenke. Svedok uviedol, že ich spoločný život prebieha úplne štandardne, aj keď už svokor tu nie je. Navštevujú sa ako za starých čias. Skoro každý týždeň sú spolu so svokrou. Buď ona príde ku nim, niekedy aj prespí, decká idú za ňou a tiež s radosťou tam prespia. Pokiaľ sa pokazí kosačka, snaží sa to riešiť. Keď prerábala byt, ponúkli jej, že môže žiť u nich. Prijala to s radosťou a bola u nich. Syn chodí na I. už 6,5 roka. Minulý rok sa stal F. Q. V. I.Á.. Každý víkend cestujú niekam za športom. Teraz vyhral v Q. 1. miesto v ťažkom turnaji. Vo februári boli spolu so synom na kempu vo V.. Snažia sa športom prežiť a vychovávať deti ako najlepšie vedia. Určite by bol dedko hrdý na neho. Ich dcéra stratila strašne veľa. Boli si s dedom veľmi blízki. Dedko to bola taká jej veľká opora.

12. Právny zástupca žalobcov uviedol, že vzhľadom na záväzný právny názor odvolacieho súdu v otázke pasívnej vecnej legitímácie, a taktiež ďalšiu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR a mnohé rozhodnutia Ústavného súdu SR má zato, že v tomto konaní bola dostatočným spôsobom zodpovedaná otázka pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. Z vykonaného výsluchu žalobcov a svedka bola verifikovaná závažnosť zásahu do emocionálnej sféry žalobcov v dôsledku úmrtia manžela, resp. ich otca a starého otca. Keďže v slovenskej právnej úprave neexistuje „žiadene vzorec“ na výpočet peňažnej kompenzácie za stratu blízkej osoby, dovoľuje si apelovať na súd, aby v rámci priznávania tejto satisfakcie prihliadal na skutočnosť, že v prípade žalobcov išlo o fungujúce bezproblémové vzťahy, ich emocionálny život bol plný lásky a harmónie, a preto ponechal na úvahe súdu, akú konkrétnu sumu prizná žalobcom za stratu L. L..

13. Právny zástupca žalovaného uviedol, že v nadväznosti na rozhodnutie odvolacieho súdu má zato, že aplikovanie právneho stavu z roku 2017, kedy viac menej prvýkrát došlo k dualite právnych názorov v otázke pasívnej vecnej legitímácie poisťovateľov vo všeobecnosti v obdobných konaniach, je takáto aplikácia k dátumu zásahu do osobnostných práv žalobcov, t.j. k dátumu dopravnej nehody XX.XX.XXXX

v rozpore so zásadou zákazu retroaktivity, ako aj právnej istoty žalovaného. V čase dopravnej nehody, resp. tesne po nej žalobcovia nemohli legitímne očakávať voči žalovanému ako osobe, ktorá nespôsobilá dopravnú nehodu, úspech v takomto konaní a obdobne žalovaný mohol práve naopak legitímne očakávať, ako bolo aj rozhodovacou praxou v rozhodnom čase potvrdzované, že v konaní bude úspešný práve žalovaný. Pokiaľ sa pripustí, že výlučne v dôsledku vývoja rozhodovacej praxe sa dnešného času konštatuje, že nemajetková ujma pozostalých je nárokom škodovej povahy, v tom prípade mal žalovaný zato, že tieto nároky je potrebné ako škodu považovať aj pre účely premlčania v dvojročnej subjektívnej dobe, kde nakoľko k dopravnej nehode a zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo v decembri 2011 a k podaniu žaloby v máji 2014 má žalovaný zato, že žaloba bola podaná po uplynutí premlčacej doby ustanovenej v § 106 OZ tak, ako to predpokladá zákon o PZP, ust. § 15, kde hovorí výlučne o škodových nárokoch, pričom odkazuje, čo sa týka premlčacej doby práve na ust. § 106 OZ. Z tohto dôvodu žalovaný vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku a žiadal žalobu zamietnuť. Pre prípad, pokiaľ by mal súd zato, že námietka premlčania nie je dôvodná, resp. na túto nebude prihliadať, čo sa týka samotnej výšky požadovanej zo strany žalobcov, aj keď nikto nespochybňuje zásah, ktorým došlo do osobnostnej sféry žalobcov, uplatnenú výšku nemožno považovať za primeranú a v súlade so zásadou spravodlivosti a proporcionality. K otázke výšky ujmy dôkazné bremeno zaťažuje žalobcov, pričom vo výsledku na základe kvality nimi produkovaných dôkazov a tvrdení žalovaný žiadal tieto zohľadniť pri priznávaní samotnej výšky. V prejednávanej veci sa nároky voči žalovanému odvodzujú od súkromnoprávnej poisťnej zmluvy, kde v roku 2011 ani poisťovateľ, ani poistený príp. poisťník nemohli očakávať, že predmetom poistenia alebo rozsahu krytia je aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalovaný zotrval na svojej námietke retroaktívneho uplatnenia výkladu zákonných pojmov z roku 2017 do súkromnoprávneho vzťahu z roku 2011. Trval na námietke nedostatku pasívnej legitímácie. Zároveň mal zato, že aj keby bola daná, boli by už uplatnené nároky premlčané. V tejto súvislosti poukázal na samotné odvolacie rozhodnutie v tejto veci a jeho bod 29, v ktorom s poukazom na rozhodovaciu prax NS SR bolo skonštatované, že škodou pre účely zákona o PZP je aj nemajetková ujma, pričom samotný termín nemajetkovej ujmy zákon o PZP neobsahuje. Ak teda nemajetková ujma má byť subsumovaná pod termín škody, uvedené sa musí v celom rozsahu vzťahovať aj na všetky aspekty z toho vyplývajúce, premlčaciu dobu nevynímajúc. Osobnostné práva sa nepremičujú, avšak nároky z nich vyplývajúce premlčaniu podliehajú. Zároveň apeloval na princíp proporcionality. V uvedenom súdnom spore mal zato, že uplatnené nároky sú neštandardne vysoké aj s poukazom na ostatnú judikatúru v obdobných veciach. Zároveň poukázal na zákon o obetiach trestných činov, v rámci ktorého dochádza k odškodňovaniu zo strany štátu, pričom ak sa vychádza zo súčasnej minimálnej mzdy, tak uplatnené nároky prevyšujú viac ako 17-násobok odškodnenia v rámci tohto zákona. Mal zato, že ani svedeckými výpoveďami, ani listinnými dôkazmi neboli preukázané okolnosti, ktoré by odôvodňovali výšku uplatňovaných nárokov. Okrem žalobkyne 1/ ostatní žalobcovia nežili v spoločnej domácnosti spolu s nebohým. Vyjadrenia žalobcov 5/ a 6/ v písomnej forme nezakladajú nárok na vyplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 75. 000,- Eur v každom jednotlivom prípade. Uplatňované nároky sú nároky z práva súkromného a vyplývajúce prioritne z poisťnej zmluvy medzi vinníkom dopravnej nehody a žalovaným ako poisťovateľom. Ak by si žalovaný bol vedomý, že súčasťou rozsahu poistenia z PZP a teda poisťného krytia sú aj nároky vyplývajúce z nemajetkovej ujmy, výška poisťného ako aj ďalšie okolnosti uzatvorenia zmluvy by boli zjavne diametrálne odlišné.

14. Z fotokópie rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou, č. k. 3T/22/2013-285, zo dňa 03.09.2013 (č. l. 13-15) súd prvej inštancie zistil, že obvinený L. X. bol uznaný vinným z toho, že dňa XX.XX.XXXX spôsobil smrť L. L. z nedbanlivosti a takýto čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona.

15. Z lekárskej správy X.. P. X. zo dňa 11.04.2016 zistil, že žalobkyňa 1/ je vedená v ambulancii od roku XXXX z dôvodu autonehody, pri ktorej bola ona sama ohrozená na živote, jej manžel pri uvedenej nehode tragicky zahynul so záverom recidivujúca depresívna symptomatológia ťažká s prejavmi PTSD s veľmi neistou prognózou. Z lekárskej správy X.. P. X., psychologická ambulancia, zo dňa 15.04.2019 zistil, že žalobkyňa 1/ trpí posttraumatickou stresovou poruchou s prítomnou trvalou zmenou osobnosti po katastrofickom zážitku. Z lekárskej správy X.. P. X. zo dňa 26.02.2014 mal za preukázané, že žalobca 3/ bol vedený v ambulancii od 27.01.2012 po tom, čo za tragických okolností prišiel o otca so záverom úzkostno-depresívnym prežívaním a kolísaním nálad. Z lekárskej správy X.. P. X. zo dňa 11.04.2016 mal za preukázané, že žalobkyňa 4/ bola vedená v ambulancii od roku 2011, keď pri tragickej nehode stratila otca, v aute havarovali aj jej dcéra a matka so záverom úzkostná sympt. stredne ťažkého stupňa, redukovaná tolerancia na záťaž. Z lekárskej správy X.. P. X. zo dňa 11.04.2016 zistil, že žalobkyňa 5/

bola vedená v ambulancii od XXXX ako účastníčka nehody, pri ktorej zomrel jej starý otec a stará mama bola zranená so záverom, že stále prežíva strach v aute, jej úzkosť sa i naďalej prejavuje aj v iných situáciách, ktoré predtým zvládala, prežíva obavu o seba, uvedomenie si toho, že sa môže ľahko niečo stať vnáša do jej správania nadmernú opatrnosť, čo vedie k zvýšenej úzkosti a niekedy až k panikoidným stavom spôsobujúcich hyperventiláciu.

16. Ustálený skutkový stav súd prvej inštancie právne posúdil podľa § 4 ods. 2 písm. a), ods. 4 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „PZP“), § 15 ods. 1 zákona o PZP, čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, § 11 OZ, § 13 ods. 1 až 3 OZ, § 116 OZ, § 100 ods. 1 OZ a § 101 OZ.

17. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/198/2017 zo dňa 19.03.2018, podľa ktorého nový, judikatúrou nanovo naformulovaný právny názor, sa aplikuje aj do minulosti retrospektívne. Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza. Pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla, ide o tú istú normu, iba je nanovo vyjadrený jej obsah, z čoho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti. Súd, ktorý rozhoduje po zmene judikatúry, nemôže vedome aplikovať nesprávny judikatúrou už prekonaný názor, nový právny názor je vzhľadom nato potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Tým sa prípustné retrospektívne pôsobenie zmeny judikatúry líši od neprípustného retroaktívneho pôsobenia právnych noriem. Dal do pozornosti, že Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. III. ÚS 666/2016 uviedol, že podľa čl. 7 ods. 2 ústavy Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvo a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2 ústavy. Z citovanej ústavnej normy vyvodil, že vznik členstva Slovenskej republiky v Európskej únii okrem iného tkvie aj v dobrovoľnom vzdaní sa časti suverenity štátu v prospech Európskej únie. Pritom ide aj o časť suverenity pri všeobecne záväznom regulovaní spoločenských vzťahov, čo jednoznačne vyplýva z druhej vety čl. 7 ods. 2 ústavy. Preto Národná rada Slovenskej republiky síce zostáva stále jediným vnútroštátnym zákonodarným orgánom (čl. 72 ústavy), nie však jediným orgánom oprávneným normovať obsah spoločenských vzťahov na úrovni zákonnej sily. Za určitých okolností teda slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu úniijného tvorcu zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu. Formulovaná požiadavka má svoj základ v samotnej ústave, ktorá v čl. 144 ods. 1 sudcom pri rozhodovaní nepredpisuje len viazanosť zákonom ako kvalifikovaným výsledkom realizácie vnútroštátnej zákonodarnej moci (toto sťažovateľ účelovo zdôrazňuje), ale aj viazanosť ústavou (teda i jej čl. 7 ods. 2) i samotnou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 ústavy. Povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu, ktorá je inkorporovaná aj v základnom práve sťažovateľa na súdnu ochranu, nie je len ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov. Ústavný súd nespochybnil, že koncept súčasnej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku pri svojom vzniku skutočne vychádzal z pojmu škody ako materiálneho, a tým aj presne kvantifikovateľného postihnutia poškodeného. Naznačuje to i § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa uhrádza skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk) v relácii k odseku 2 toho istého ustanovenia, podľa ktorého pri škode spôsobenej niektorým trestným činom korupcie sa uhrádza aj nemajetková ujma v peniazoch. Nepochybne by tento právny názor bol demonštrateľný na množstve odbornej literatúry i judikatúry súdov. Lenže aj v tomto prípade je fakt vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie zásadným prelomom v procese kontinuálneho vývoja právneho poriadku i jeho interpretácie, pretože okrem vnútroštátneho zákonodarcu (ktorý vytvoril koncept materiálneho poňatia škody v čase, keď integráciu do Európskej únie nebolo možné ani len predpokladať), je doň oprávnený svoju vôľu presadzovať aj úniijný normotvorca. Pre aplikačnú prax vnútroštátnych orgánov verejnej moci daných právomocou rozhodovať v individuálnych prípadoch to znamená, že stabilita právnych vzťahov a právna istota dôvodne vyžadujú hoci aj zotrvať na právnych konceptoch vyvinutých pred vstupom do Európskej únie, ale ak ide o sféru regulácie úniijným normotvorcom, je potrebné túto konfrontovať s regulačnými predstavami vnútroštátneho zákonodarcu a v prípade zistenia odchýlky vyvinúť maximálnu snahu o uprednostnenie cieľa stelesneného v právne záväzných aktoch Európskej únie. Ústavný súd hovorí o maximálnej, nie absolútnej snahe, lebo v tomto bode myšlienkovvej línie už je potrebné vziať do úvahy charakter právneho predpisu vydaného úniijným normotvorcom vyplývajúci

z primárneho práva Európskej únie. Práve smernice ako typová kategória predpisov sekundárneho práva sú (na rozdiel od nariadení) typické absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým osobám a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „zmluva o fungovaní EÚ“) je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Citované ustanovenie primárneho práva Európskej únie vysiela zrozumiteľné posolstvo vnútroštátnym orgánom členských štátov zaväzujúc ich na taký výkon ich vrchnostenských kompetencií, ktorý zabezpečí dosiahnutie výsledku očakávaného smernicou. Inými slovami, ide tu o povinnosť naplniť vôľu úniijného tvorcu smernice vnútroštátnymi právnymi prostriedkami. Štandardným prostriedkom dosahovania cieľa stanoveného smernicou je zmena právnej úpravy, ku ktorej pristúpi vnútroštátny zákonodarca. Avšak pre prípad, že túto svoju povinnosť nesplní, vyvinula rozhodovacia prax Súdneho dvora teóriu priameho účinku smerníc a nepriameho účinku smerníc. Pre posudzovaný prípad priamy účinok dotknutých smerníc neprichádza do úvahy, a to vzhľadom na závery rozsudku Súdneho dvora vo veci Marshall (C-152/84), podľa ktorého na základe vtedajšieho čl. 189 ods. 3 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (v súčasnosti už citovaný čl. 288 ods. 3 zmluvy o fungovaní EÚ) záväzná podstata smernice, ktorá konštituuje základňu pre možnosť odvolať sa na smernicu pred vnútroštátnym súdom, existuje len vo vzťahu ku „každému členskému štátu, ktorému je určená“. Z toho vyvodil, že smernica nemôže sama o sebe ukladať povinnosti jednotlivcom a že ustanovenia smernice ako také nemožno uplatňovať voči jednotlivcom. Uvažoval len o nepriamom účinku smerníc, ktorý zakladá rozhodnutie Súdneho dvora vo veci Marleasing SA (C-106/89) s odvolaním sa na prejudikatúru vo veci Von Colson a Kamann (C-14/83). Podľa tohto rozhodnutia pri aplikácii vnútroštátneho práva bez ohľadu na to, či aplikované ustanovenia boli schválené pred alebo po smernici, vnútroštátny súd povolaný na výklad vnútroštátneho práva je povinný interpretovať ho, nakoľko je to možné vo svetle dikcie (textu) a účelu smernice, aby sa dosiahol výsledok sledovaný smernicou, a tým zabezpečil súlad s tretím odsekom čl. 189 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (čl. 288 ods. 3 zmluvy o fungovaní EÚ). Právna veta sformulovaná Súdnym dvorom ako odpoveď na položenú prejudiciálnu otázku je totiž zopakovaním textu obsiahnutého v bode 59 odôvodnenia predmetného rozsudku. Pred týmto textom Súdny dvor uviedol: „Členské štáty teda majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách určených v článku 1 ods. 2 druhej smernice. V prejednávanej veci by to tak malo byť, pretože podľa informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, majú osoby nachádzajúce sa v postavení pani Haasovej a jej dcéry v súlade s § 11 a 13 českého Občianskeho zákonníka nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia ich manžela, resp. otca. Tento záver nemôže spochybniť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova. Keďže totiž zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho súdu v tomto prípade vyplýva z § 11 a 13 českého Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice.“ Odpoveď na otázku, či české (a vzhľadom na textovú totožnosť i slovenské) vnútroštátne právo upravuje náhradu nemajetkovej ujmy na základe zodpovednosti poisteného za škodu, teda nepriamo poskytuje samotný Súdny dvor (nepriamo len preto, lebo, ako správne uvádza aj sťažovateľ, Súdny dvor nie je oprávnený záväzne interpretovať vnútroštátne právo) v bode 58 odôvodnenia svojho rozsudku, kde konštatuje, že české (i slovenské) vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu sa vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy, a to s ohľadom na skutočnosť, že zodpovednosť za nemajetkovú ujmu vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu. Podporným argumentom pre záver o ústavnej akceptovateľnosti právnych záverov krajského súdu je fakt, že Občiansky zákonník v samotnej šiestej časti („Zodpovednosť za škodu a bezdôvodné obohatenie“), ktorá jediná je podľa sťažovateľa pri vysvetľovaní pojmu „škoda“ použiteľná, kladie škodu aj do polohy nemateriálnej. Dokazuje to § 444 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia. Prijat' teda záver, že pojem „škoda“ nevykazuje žiadne imateriálne konotácie, nezodpovedá dokonca ani dikcii a podstate dotknutých ustanovení Občianskeho zákonníka.

18. Súd prvej inštancie zhrnul, že podľa záverov vykonaného dokazovania dňa XX.XX.XXXX v čase približne o XX.XX hod. na ceste č. D. na úseku od B. Z. B. do K. došlo k dopravnej nehode, ktorej

účastníkmi boli L. X. s motorovým vozidlom zn. V. U., EVČ: K. XXX L., poistenec žalovaného na základe poistnej zmluvy pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla č. XXXXXXXXXXXX a L.Í. L. s motorovým vozidlom zn. V. P., EVČ: B. XXX T.. Dopravnú nehodu zavinil L. X. tým, že nevenoval dostatočnú pozornosť vedeniu motorového vozidla a situácii v cestnej premávke, v dôsledku čoho prešiel do protismeru, kde sa zrazil s protiúdcim vozidlom zn. V. P., EVČ: B. XXX T., za čo bol rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou, č. k. 3T/22/2013-285 zo dňa 03.09.2013 právoplatne odsúdený za prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. h) Trestného zákona. Pri dopravnej nehode utrpel L. L. závažné poranenia, ktorým na mieste nehody podľahol. Uvedené nemal medzi sporovými stranami za sporné. Žalobcovia sa žalobou domáhali od žalovaného zaplattenia náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ z dôvodu, že smrťou L. L. v dôsledku protiprávneho konania L. X. došlo k nezvratnému zásahu do ich súkromia.

19. Pripomenul, že žalovaný vzniesol námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, námietku premlčania voči všetkým uplatneným nárokom a výšku nárokov považoval za neprimerane vysokú.

20. Vychádzajúc z výsledkov dokazovania a s poukazom na právny názor Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Co/13/2017 sa nestotožnil s námietkou žalovaného spočívajúcou v nedostatku jeho pasívnej legitímácie a s tvrdením, že jediným pasívne legitimovaným v tomto prípade je ich poistenec (vinník nehody), ktorý v tomto konaní nevystupoval na strane žalovaného. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti uviedol, že ak by tu aj boli ďalšie osoby, ktoré by mohli byť v konaní pasívne legitimované, predmetom konania nebol deliteľný záväzok, takže žalobcovia mohli požadovať celú sumu od ktorejkoľvek z týchto osôb (§ 511 ods. 1 OZ), keď v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený, podľa súčasnej právnej úpravy môže vybrať, či si náhradu škodu uplatní voči škodcovi alebo voči poisťovateľovi alebo si ju môže uplatniť súčasne voči obidvom, pričom základ nároku žalobcov voči žalovanému je daný podľa § 15 ods. 1 a § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP. Z vykonaného dokazovania vyvodil, že žalovaný bol poisťovateľom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vinníka nehody L. X., prevádzkou ktorého bola spôsobená dopravná nehoda, pri ktorej zomrel L. L. (blízka osoba žalobcov). Skutočnosť, že vinník nehody bol poistencom žalovaného, nemal medzi stranami za spornú. Uviedol, že otázka toho, či poisťovateľ zodpovednosti za škodu prevádzkou motorového vozidla je povinný zaplatiť poškodenému náhradu nemajetkovej ujmy už bola v predmetnom konaní vyriešená a rovnako to vyvodil aj z ustálenej rozhodovacej praxe súdov. V tejto súvislosti súd poukázal na odôvodnenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Co/13/2017-196 zo dňa 30.11.2018, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 zo dňa 11.10.2016, ako aj na znenie smernice Rady č. 72/166/EHS; č. 90/232/EHS a č. 2000/26/ES, podľa ktorých členské štáty sú povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistenia nezostali neuhradené. To vyvodil i z rozhodnutia Súdneho dvora EÚ z 24.10.2013 (C-22/12), podľa ktorého povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že na základe ust. § 15 zákona o PZP, vzhľadom na eurokomfortný výklad ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP ohľadne pojmu „škoda na zdraví“, je daná vecná legitímácia pri uplatňovaní nároku na zaplattenie nemajetkovej ujmy vzniknutej smrťou blízkej osoby žalobcami ako pozostalými po tejto osobe.

21. K argumentácii žalovaného ohľadom zmeny judikatúry, súd prvej inštancie poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 19.03.2018 sp. zn. 2Cdo/198/2017, v zmysle ktorého nový, teda judikatúrou nanovo, prípadne inak formulovaný právny názor sa aplikuje aj do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza. Pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu, iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti. Súd, ktorý rozhoduje po zmene judikatúry, nemôže vedome aplikovať nesprávny, judikatúrou už prekonaný názor. Nový právny názor je vzhľadom na to potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Tým sa prípustné retrospektívne pôsobenie zmeny judikatúry líši od neprípustného retroaktívneho pôsobenia právnych noriem. Súd prvej inštancie preto v zmysle uvedeného vychádzal pri posudzovaní pasívnej vecnej legitímácie žalovaného z judikatúry aktuálnej v čase vyhlásenia rozhodnutia a z právneho názoru odvolacieho súdu. Preto argumentáciu žalovaného k otázke retroaktivity, že tento názor by bolo možné

akceptovať v prípade, ak by sa vo veci jednalo o zákonné poistenie stanovené priamo zákonom, avšak v prejednávanej veci sa nároky voči žalovanému odvodzujú od súkromnoprávnej poistenej zmluvy, považoval za nedôvodnú.

22. Súd prvej inštancie taktiež považoval za nedôvodnú aj námietku premlčania, nakoľko k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcov došlo dňa XX.XX.XXXX (momentom smrti manžela a otca žalobcov), pričom následky tohto zásahu v podobe rôznej formy nemateriálnej ujmy u žalobcov stále pretrvávajú. Vyslovil, že žalobcovia mohli svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát dňa 04.12.2011. Od tohto dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila 03.12.2014. Žalobcovia svoju žalobu podali na súde 05.05.2014, teda počas plynutia trojročnej premlčacej doby. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/194/2011 právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 OZ viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Posúdil, že premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo (uznesenie NS SR zo dňa 17.02.2011). Pokiaľ žalovaný poukazoval na ust. § 15 ods. 2 zákona o PZP, uviedol, že predmetná námietka, resp. odkaz na ňu je v posudzovanom prípade bez relevancie vo vzťahu k tvrdeniu o premlčaní. V zmysle tohto zákonného ustanovenia totiž pre poisťovateľa platí rovnaká úprava premlčania ako pre premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. Pokiaľ žalovaný poukázal na to, že zákon o PZP v ust. § 15 ods. 2 odkazuje v poznámke pod čiarou na ust. § 106 OZ, súd prvej inštancie poznamenal, že v zmysle legislatívnych pravidiel vlády poznámky pod čiarou k príslušným odkazom nie sú súčasťou právneho predpisu, majú informatívnu hodnotu, t.j. normatívnu povahu nemajú (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9Co/6/2017 zo dňa 28.08.2018).

23. S prihliadnutím na právny názor odvolacieho súdu, ktorým bol viazaný, mal za zrejmé, že základ nároku žalobcov proti žalovanému je daný. Žalobcovia si v predmetnom konaní uplatňovali náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za neoprávnený zásah do ich súkromia. Právne posúdil, že právo na ochranu súkromia zahŕňa i právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými, predovšetkým v citovej oblasti, aby tak bolo možné rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť a viesť rodinný život. Teda súkromie v sebe zahŕňa aj sféru rodinného života. Za zásah do práva na ochranu súkromia fyzickej osoby potom môže byť podľa súdu prvej inštancie i zásah spočívajúci v úplnej deštrukcii úzkej rodinnej väzby usmrtením iného člena rodiny. Rodinný život, ktorý je nepochybne súčasťou súkromného života fyzickej osoby, zahŕňa sociálne, morálne a kultúrne vzťahy medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi, vytvárané v období ich spoločného spoluzitia, ako aj vzťahy medzi inými blízkymi príbuznými, bez ohľadu na to, či spolu trvalo žijú. Protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov zo strany iného mal za neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby. Ústava SR v čl. 19 zaručuje každému právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Každý má podľa tohto článku právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Spôsobenie úmrtia člena rodiny mal za neoprávnený zásah do súkromia členov rodiny a za primerané zadosťučinenie mal v tomto prípade aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ. Z objektívneho hľadiska považoval stratu jedného z členov rodiny za neodčiniteľnú ujmu, ktorá postihuje jej pozostalých členov, takže náhrada tejto nemajetkovej ujmy je primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu.

24. Z vykonaného dokazovania vyvodil, že poistenec žalovaného neoprávnené zasiahol do práva žalobcov na ochranu osobnosti. Mal za nesporné, že najväčšou hodnotou chránenou zákonom je ľudský život. V konaní nebolo podľa neho sporné, že vinník nehody p. L. X. svojim protiprávnym konaním zbavil L. L. života, za ktoré konanie bol aj právoplatne uznaný vinným a odsúdený. Medzi protiprávnym konaním vinníka nehody a zásahom do práva na ochranu osobnosti žalobcov a L. L. zistil jednoznačnú príčinnú súvislosť, nakoľko práve v dôsledku protiprávneho konania vinníka nehody bol L. L. pripravený o život, čím došlo k zásahu do práva na súkromie žalobcov. Konštatoval, že ust. § 13 OZ upravuje prostriedky nápravy v prípade, že dôjde k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti. Vzhľadom na to, že v tomto prípade došlo k nenapraviteľnému zásahu do práva na život, teda k usmrteniu manžela, otca a starého otca žalobcov, mal za zrejmé, že iný spôsob zadosťučinenia, ako je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, by nebol postačujúci. Súd prvej inštancie musel iba určiť výšku tejto náhrady, a to s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Žalobcovia si z tohto titulu uplatňovali sumu každý z nich vo výške 75.000,- eur.

Konštatoval, že výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu. Hodnota ľudského života je len veľmi ťažko vyčísliteľná v peniazoch. I keď samotný OZ ponecháva určenie výšky relatívnej náhrady v peniazoch na úvahu súdu (za rešpektovania zákonných podmienok), právna úprava mimo OZ pozná nároky náhrad nemajetkovej ujmy pozostalých pri úmrtí osoby, čo možno považovať za isté vodiace východisko. Ako nárok, ktorý má spravidla povahu kompenzácie nemateriálnej ujmy pozostalých, pretože sa v zásade vypláca popri všetkých náhradách ujmy materiálnej, je zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení upravené jednorazové odškodnenie. Povahu náhrady majetkovej ujmy pozostalých, má nárok na jednorazové odškodnenie iba ak pokrýva inak samostatný nárok na pozostalostnú úrazovú rentu (§ 92 zákona č. 461/2003 Z. z.), čo vo väčšine prípadov nebude naplnené. Ako maximálna suma, ktorou zákonodarca „ohodnotil“ život človeka v nemajetkovej sfére pozostalého manžela je najviac 46 485,40 eur, v nemajetkovej sfére nezaopatrovaného dieťaťa polovica z uvedenej sumy, pri viacerých nezaopatrených deťoch najviac suma 46,485,40 eur. Taktiež podľa prílohy k zákonu č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia za vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií tento zákon priznáva bodové ohodnotenie od 260 do 1.300 bodov, teda náhradu v rozmedzí približne od 4.400,- eur do 20.000,- eur. Ako interpretačné východisko je použiteľná aj česká právna úprava vychádzajúca z najbližšieho kultúrneho rámca, ktorá v ustanovení § 444 ods. 3 Občianskeho zákoníka platnom do 31.12.2013 upravovala popri náhradách majetkových škôd aj jednorazové odškodnenie pozostalých, a to vo výške 240.000,- Kč pre manžela, deti a rodičov, 175.000,- Kč pre súrodencov, s výnimočnou prípustnosťou súčasného nároku aj podľa práva na ochranu osobnosti. Súd podporne vychádzal aj z ustanovení zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, podľa ktorého (§ 5 ods. 1), ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy (ku dňu XX.XX.XXXX teda, keď došlo k dopravnej nehode, bola minimálna mzda 317,- eur). Súd prvej inštancie však zároveň poukázal na to, že toto nemožno brať za určenie maximálnej sumy, ktorú by bolo možné priznať ako nemajetkovú ujmu za neoprávnený zásah do práva na život, ide len o minimálnu sumu náhrady, ktorú je štát ochotný uhradiť obetiam trestných činov, ktorými bola spôsobená smrť, resp. ich pozostalým. Súd prvej inštancie s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, dospel k záveru, že v tomto konaní je potrebné priznať vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako je odškodnenie v zmysle citovaného zákona (č. 215/2006 Z. z.), nakoľko v danom prípade sa podľa neho jednalo o veľmi závažnú a nezvratnú ujmu na právach žalobcov na ochranu ich súkromia.

25. Vo vzťahu k žalobkyňi 1/ uviedol, že požadovala náhradu nemajetkovej ujmy za smrť nebohého manžela L. L. vo výške 75.000,- eur. Vykonaným dokazovaním, najmä vylúčením žalobkyne 1/ ako aj ostatných žalobcov mal za preukázané, že so svojím manželom žili spolu XX rokov v harmonickom manželstve a spolu vychovali tri deti. Mal za nepochybné, že strata milovaného manžela a životného partnera je hneď druhou najzávažnejšou po strate dieťaťa. Práve žalobkyňa 1/ stratou, pre ňu po deťoch najbližšej osoby, utrpela najväčšiu ujmu. Žalobkyňa 1/ prežila s nebohým manželom takmer celý život, pričom po odchode detí zo spoločnej domácnosti to mal byť práve žalobca, v ktorom mala žalobkyňa oporu, pomoc a citové zázemie. Pri určení výšky náhrady súd zohľadnil aj výrazne zhoršený psychický stav žalobkyne 1/, nakoľko z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že strata milovaného manžela žalobkyňu veľmi zasiahla a bola nútená vyhľadať psychologickú pomoc s diagnostikovanou postraumatickou stresovou poruchou s prítomnými prejavmi trvalej zmeny osobnosti po katastrofickom zážitku. So smrťou manžela sa stále nedokáže zmieriť, z jej života sa vytratilo nadšenie, motivácia, stala sa uzavretou, má problémy so spánkom, výrazne obmedzila svoj spoločenský život, trpí výkyvmi nálad, depresívnymi a úzkostnými stavmi. Žalobkyňa 1/ tragickú udalosť, pri ktorej zomrel jej manžel aj v súčasnosti prežíva veľmi negatívne, čo bolo zrejmé aj z jej výpovede, ktorú uviedla so slzami v očiach. Je preto pochopiteľné, že žalobkyňa vníma smrť manžela ako zásadný zásah do svojho súkromného a rodinného života. Preto priznal žalobkyňi 1/ náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 20.000,- eur, nakoľko uvedenú sumu považoval za adekvátnu, v súlade s rozhodnutiami súdov Slovenskej republiky v obdobných prípadoch a zodpovedajúcu okolnostiam prípadu.

26. Mal tiež za preukázané, že žalobcovia 2/, 3/ a 4/ sú deťmi nebohého L. L.. Z výpovedí všetkých žalobcov nesporne vyvodil, že citové väzby medzi nebohým L. L. a jeho deťmi boli veľmi úzke, pričom v dôsledku konania vinníka nehody (poistenca žalovaného) došlo k ich okamžitému, nečakanému a násilnému pretrhnutiu. Žalobcovia 2/, 3/ a 4/ smrťou otca stratili blízku osobu, svoju najväčšiu oporu a v súčasnosti sú nútení vzhľadom na jeho neprítomnosť pomáhať matke, ktorá ostala bez životného partnera, čím sa ich situácia rapídne zmenila oproti situácii, keď to bol práve ich otec, ktorý pomáhal

svojim deťom s výstavbou rodinného domu resp. rekonštrukciou bytu, s prácami na záhrade, výchovou vnúčať a pod. Mal za pochopiteľné, že deti nebohého vnímajú jeho smrť ako výrazný a nezvratný zásah do svojho súkromného a rodinného života. Vzťahy žalobcov 2/, 3/ a 4/ s nebohým otcom bol veľmi blízke, a aj po dovŕšení dospelosti a založení si vlastných rodín sa navštevovali v podstate každý víkend, nielen pri občasných rodinných návštevách, mali spoločné aktivity, chodili spolu na dovolenky, navzájom si pomáhali, nepochybne medzi nimi existovalo silné citové puto. Po nehode sa deti starali o zranenú mamu, ktorá zostala sama, čo taktiež dokazuje súdržnosť rodiny. Vzájomný vzťah medzi nebohým otcom a žalobcom 2/ vyhodnotil ako nadštandardný. Žalobca 2/ stále veľmi ťažko prežíva otcovu smrť, nevie sa s jeho smrťou vyrovnáť, ťažko znáša, že jeho otec nikdy nevidel svoju vnučku. Taktiež pomáhal svojmu bratovi vyrovnáť sa s otcovou smrťou, nakoľko v čase nehody pracovali v tej istej firme. Súd taktiež vyhodnotil vzťah žalobcu 3/ s nebohým otcom ako veľmi blízky, aj keď už nebývali v spoločnej domácnosti, od ukončenia vysokej škody pracoval s otcom v jednej firme, boli v dennodennom kontakte, pričom po otcovej smrti dal výpoveď, nakoľko tam nevedel ostať. Po nehode musel vyhľadať pomoc psychológa, aby sa s jeho smrťou dokázal vyrovnáť. Vzťah žalobkyne 4/ s nebohým otcom možno vyhodnotiť ako nadštandardný, vrúcny a kamarátsky, ktorý pretrval od detstva až do jeho tragickej smrti. Tragickú, náhlu a nečakanú smrť otca prežívala veľmi ťažko, čo sa negatívne prejavilo aj na jej psychickom zdraví, keď bola nútená vyhľadať pomoc psychológa, kde jej boli predpísané lieky, pričom sa lieči aj naďalej. Psychické problémy začala mať aj jej dcéra, pre ktorú bol starý otec nepostrádateľný člen rodiny, ktorý vnučku rozmaznával a s ktorým trávila veľa času. Nebohý bol obetavý manžel, starostlivý otec a milujúci dedko. Otec jej pomáhal aj s podnikaním, a taktiež pri výstavbe jej rodinného domu. Po jeho strate sa museli naučiť fungovať bez neho. Súd prvej inštancie preto priznal žalobcom 2/, 3/ a 4/ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá im vznikla zásahom do ich súkromného a rodinného života smrťou ich otca, a to každému vo výške 15.000,- eur, ktorý považoval za primeraný.

27. Pokiaľ ide o nárok žalobcov 5/ a 6/, ktorí sú vnukmi nebohého L. L., súd prvej inštancie považoval odškodnenie ujmy, ktorú utrpeli každému v rozsahu 5.000,- eur za adekvátne. Vyhodnotil, že žalobcovia 5/ a 6/ svojimi písomnými vyjadreniami a rovnako ich zákonný zástupca a svedok svojou výpoveďou preukázali veľmi silné citové väzby na starého otca, s ktorým trávili každý víkend, ktorý im veľmi chýba, ktorého mali veľmi radi a s ktorým zažili veľa pekných chvíľ (dovolenku pri mori, hrali spolu karty, chodili na malinovku, hojdačky). Smrť starého otca sa negatívne odrazila najmä na psychickom stave žalobkyne 5/, ktorá bola tiež účastníčkou tejto tragickej nehody, ktorej výrazne zhoršený zdravotný stav si vyžadoval odbornú pomoc v psychologickú ambulanciu, a ktorá doposiaľ prežíva strach v aute, jej úzkosť sa i naďalej prejavuje aj v iných situáciách, ktoré predtým zvládala, čo vedie k zvýšenej úzkosti a niekedy až k panikoidným stavom spôsobujúcich hyperventiláciu.

28. Súd prvej inštancie pri určení výšky náhrady zároveň bral do úvahy aj okolnosti, za ktorých došlo k dopravnej nehode, tak ako boli ustálené v trestnom konaní, podľa ktorých k protiprávnemu konaniu vodiča došlo z nedbanlivosti, porušením dôležitej povinnosti uloženej mu zákonom, keď nevenoval dostatočnú pozornosť situácii v premávke. Tiež prihliadal na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrteľného zranenia manžela, (starého) otca žalobcov a dôsledky, ktoré pre nich táto tragická udalosť mala. Zohľadnil väzby žalobcov k manželovi a otcovi (starému otcovi) a tiež prihliadal na skutočnosť, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, ktorého cena je nevyčísliteľná a nenahraditeľná, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. Najvyššiu náhradu vo výške 20.000,- eur priznal manželke nebohého L.R. L., nakoľko mal za to, že u nej došlo k najzávažnejšiemu zásahu do jej osobnostných práv a smrťou manžela utrpela najväčšiu ujmu. Žalobcom 2/, 3/ a 4/ priznal náhradu každému vo výške 15.000,- eur, keď zohľadnil tiež okolnosť, že deti nebohého sú dospelé, nežili s ním v spoločnej domácnosti, majú vlastné rodiny a neboli na otca žiadnym spôsobom odkázané a utrpeli hlavne emocionálnu ujmu zo straty každodenného kontaktu s blízkou osobou. Mal však za preukázané, že s otcom udržiavali veľmi dobré rodinné vzťahy, boli s ním v pravidelnom kontakte, často sa navštevovali, boli si vzájomnou oporou a navzájom si pomáhali. Žalobcom 5/ a 6/ ako vnukom nebohého súd priznal náhradu každému vo výške 5.000,- eur, ktorú s prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti považoval za primeranú. Uviedol, že je takmer nemožné vyčísliť hodnotu ľudského života v peňažnej forme, preto jedinou možnosťou je v rámci voľnej úvahy súdu dospieť k primeranej výške náhrady nemajetkovej ujmy, a to s prihliadnutím na kritériá na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzajúc zo všetkých skutkových okolností daného prípadu. Vo zvyšnej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

29. V súvislosti s výškou priznanej nemajetkovej ujmy poukázal na rozhodnutia súdov v obdobných veciach, a to napr. na rozsudok Okresného súdu Martin sp. zn. 10C/12/2017 zo dňa 22.10.2018, rozsudok Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 12C/385/2008 zo dňa 15.06.2011, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/228/2012 zo dňa 26.09.2013, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/18/2016, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/18/2016 zo dňa 22.06.2016, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Co/18/2018 zo dňa 09.10.2018 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/19/2017 zo dňa 24.04.2018.

30. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle zásady úspešnosti v konaní podľa § 255 ods. 1 CSP. Uviedol, že v predmetnom konaní sa žalobcovia voči žalovanému domáhali náhrady nemajetkovej ujmy každý vo výške 75.000,- eur, pričom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 20.000,- eur, žalobcom 2/ až 4/ každému vo výške 15.000,- eur a žalovaným 5./ a 6./ každému vo výške 5.000,- eur. Vyslovil, že stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v danej veci však záviselo od úvahy súdu s poukazom na ust. § 13 ods. 3 OZ s ohľadom na závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Konštatoval, že civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné k § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, účinného do 30.06.2016. Mal za to, že zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však podľa súdu prvej inštancie nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku a mal za to, že ho nemožno preto zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku konania na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti a spravodlivému usporiadaniu vecí zodpovedá podľa názoru súdu prvej inštancie len také rozhodnutie, kedy bude žalobcom priznaný nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (avšak výlučne iba z prisúdenej sumy, nie zo sumy žalovanej). Pre absenciu výslovnej právnej úpravy v novom procesnom poriadku považoval uvedený postup možný v zmysle čl. 4 ods. 2 CSP, keď zaujal názor, že neodporuje princípom, na ktorých je Civilný sporový poriadok založený. Na základe uvedeného priznal nárok na plnú náhradu trov konania žalobcom, ktorí striktným porovnaním žalovanej a priznanej sumy neboli v spore v celom rozsahu úspešní, avšak s ohľadom na charakter sporu a skutočnosť, že výška priznaného plnenia závisela od úvahy súdu, žalobcov nepovažoval v spore za procesne neúspešných, keďže im bola priznaná časť uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobcov v danom prípade nezaťažil procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Priznaním náhrady za nemajetkovú ujmu konštatoval dôvodnosť uplatňovaného nároku, pričom jeho samotná výška je až druhotná, resp. nadväzujúca. Dospel k záveru, že preto majú žalobcovia nárok na náhradu trov konania práve zo súdom priznanej sumy (por. Komentár, autorský kolektív pod vedením doc. JUDr. Mareka Števéčka, PhD., C. H. BECK 2016, str. 926, tiež rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/191/2017). Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na obdobné rozhodnutia napr. rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 6Co/288/2017 zo dňa 08.06.2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/123/2017 zo dňa 25.09.2018, resp. uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/125/2018 zo dňa 31.05.2018, ktoré v obdobných veciach uviedli, že žalobcovi vznikol nárok na plnú náhradu trov konania, avšak iba z prisúdenej sumy. Poukázal tiež na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 56/2017 zo dňa 8. februára 2017, podľa ktorého nová právna úprava (pozn. právna úprava Civilného sporového poriadku) nevyklučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu.

31. Proti tomuto rozsudku *expressis verbis* v rozsahu jeho zamietajúcej časti podali riadne a včas prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie všetci žalobcovia a žiadali ho v tejto časti zmeniť a ich žalobe vyhovieť v plnom rozsahu a priznať im plný nárok na náhradu trov konania, dôvodiac, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam [§ 365 ods. 1 písm. f) CSP). Nestotožnili sa s názorom súdu prvej inštancie vo výške priznanej finančnej satisfakcie za utrpenú nemajetkovú ujmu spôsobenú úmrtím manžela (otca/starého otca) Ľ. L.. Súdom prvej inštancie priznanú majetkovú kompenzáciu považovali vzhľadom na okolnosti zásahu za nedostatočnú, ktorá nezodpovedá naplneniu požiadavky poskytnutia spravodlivej súdnej ochrany. Zavinené úmrtie blízkej osoby označili za jeden z najzávažnejších zásahov do rodinnej a citovej sféry, ktorý prezumuje jeho výraznú intenzitu. Uviedli, že požadovaná výška satisfakcie vyplýva najmä zo skutočnosti, že neočakávané úmrtie Ľ. L. spôsobilo žalobcom doživotnú, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú ujmu. Úmrtím manžela (otca/starého otca) došlo k deštrukcii najcitlivejších interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov. Napriek tomu, že od dopravnej nehody už uplynie bez mála 8 rokov, neprejde deň, aby žalobcovia nepocítovali prenikavú duševnú bolesť.

Nikdy sa nezmieria s jeho úmrtím, pričom z ich života sa vytratila osoba poskytujúca im oporu v každodenných situáciách. Pocity šťastia a harmónie, ktoré vnímali pred jeho úmrtím, nahradili už iba spomienky na blízku osobu. Výška žalobou uplatneného nároku je plne primeraná spôsobenej tragédii, t.j. protiprávnemu zničeniu najužších rodinných vzťahov vodičom L. X.. Medzi žalobcami a zosnulým L.. L.A. boli bezproblémové fungujúce vzťahy, poskytovali si vzájomnú oporu a trávili spoločne voľný čas, čo osvedčilo aj vykonané dokazovanie v priebehu sporového konania. Práve adekvátne finančná kompenzácia by aspoň čiastočne prispela k zmierneniu následkov traumatizujúcej udalosti. Priznané odškodnenie musí podľa nich taktiež „vyvážiť“ i do budúcnosti ich duševné útrapy pri spomienkach na dopravnú nehodu. Domnievali sa však, že súdom prvej inštancie priznaná peňažná satisfakcia ne(s)plní svoj účel, tzn. nekompensuje stratu rodinného príslušníka a nedokáže zmierniť budúce psychické trápenia žalobcov. Mali za zrejmé, že žiadna suma nedokáže nahradiť ľudský život. Hoci žalobcovia požadujú voči žalovanému finančnú kompenzáciu vo výške 75.000,- eur, ich zámerom nie je zneužitie právneho inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy a nedôvodné sa obohatenie na úkor komerčnej poisťovne, ale záujem na takom zadosťučinení, ktoré by oprávnené považovali za spravodlivé, zodpovedajúce strate blízkej osoby. Keďže v právnom poriadku Slovenskej republiky absentujú pravidlá pre určenie výšky primeranej peňažnej kompenzácie, zákonodarcu ponechal súdom v rámci ich úvahy voľnosť pri jej stanovení. Pokiaľ súd v rámci svojej voľnej úvahy určí konkrétnu sumu satisfakcie, táto musí byť vnímaná ako spravodlivá, schopná naplniť zmysel a účel zákona a v neposlednom rade zaistiť zodpovedajúce vyváženie a zmiernenie nemajetkovej ujmy vzniknutej na strane postihnutej osoby. Ohľadom výšky peňažnej satisfakcie poukázali tiež na limit poistného plnenia, ktorý je pri jednej škodovej udalosti v zmysle § 7 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov stanovený na 5.000.000,- eur bez ohľadu na počet zranených alebo usmrtených osôb. Žalobcovia na podporu svojej argumentácie opakovane zdôraznili, že Výskumný ústav dopravný, a.s. Žilina vyčíslil hodnotu ľudského života na sumu 332.144,- eur. Taktiež v súlade s Metodikou Najvyššieho súdu ČR by sa finančná čiastka za zmarený ľudský život mala pohybovať okolo sumy 10.000.000,- Kč [in: Metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy (bolest a ztížení společenského uplatnění podle § 2958 občanského zákoníku, s. 8; dostupné na: www.nsoud.cz]. Aj keď uvedené sumy nie sú pre súd záväzné, zjavná disproporcija medzi priznaným zadosťučinením a vyčíslenou hodnotou ľudského života opodstatňuje výhrady žalobcov k priznanej výške satisfakcie. Záverom opätovne dodali, že zámerom žalobcov nie je dosiahnuť neprimeranú, predimenzovanú náhradu nemajetkovej ujmy, ale domôcť sa adekvátnej peňažnej satisfakcie, ktorá by bola aspoň v čiastočnej miere spôsobilá zmierniť traumy zapríčinené neočakávaným úmrtím manžela (otca/starého otca). V prípade náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nejde iba o hmotnú satisfakciu, ale predovšetkým o gesto slušnosti a spravodlivosti, ktoré žiadnym spôsobom nemôže nahradiť dopady tragickej udalosti (totožné: uznesenie Ústavného súdu ČR zo dňa 20.5.2002, sp. zn. IV. ÚS 315/01).

32. Proti vyššie uvedenému rozsudku podal riadne a včas prostredníctvom svojho právneho zástupcu v rozsahu všetkých výrokov okrem zamietajúceho odvolanie žalovaný a žiadal ho v ním napadnutom rozsahu zmeniť a žalobu žalobcov v celosti zamietnuť, majúci za to, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP) a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). Konštatoval, že súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom žalobe čiastočne vyhovel po tom, ako konštatoval pasívnu vecnú legitimitáciu žalovaného, keďže nárok na nemajetkovú ujmu výlučne z dôvodu vývoja judikatúry subsumoval pod škodu, a mal za to, že nárok žalobcov premlčaný nie je. Žalovaný mal za to, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil otázku premlčania škodových nárokov žalobcov, pričom zároveň vo vzťahu k výške priznávanej náhrady nemajetkovej ujmy podľa neho absentujú v rozsudku úvahy (s výnimkou nedbanlivostného trestného činu) vo vzťahu k vinníkovi a k primeranosti výške náhrady nemajetkovej ujmy, čo je v rozpore s § 220 ods. 3 CSP, čím zaťažil rozsudok vadou arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti. Pokiaľ sa teoreticky pripustí, že pod pojem škody na zdraví podľa Zákona o PZP sa subsumuje aj nemajetková ujma pozostalých, mal za to, že potom tieto nároky treba ako škodu posudzovať v celku a vyššie uvedené potom v celom rozsahu vzťahovať aj na otázku premlčania. Ak je pre účely Zákona o PZP nemajetková ujma užšou kategóriou škody (na zdraví) - a to v dôsledku výlučne vývoja judikatúry, vyjadril názor, že nie je žiadny legitímny a ani spravodlivý dôvod na to, aby sa aj tento nárok ako škoda nepremličoval, t. j. v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe, ako predpokladá aj sám Zákon o PZP v § 15 ods. 2. Považoval za absurdné, aby sa pri výklade „škody“ potom zo strany žalobcov všeobecne vyberali „čerešničky“ a súdy ich bez ďalšieho nekriticky akceptovali, ale mal za potrebné k týmto nárokom ako k škode pristupovať v celku, a so všetkým i, nie len pre žalobcov vo

všeobecnosti pozitívnymi dopadmi. Na jednej strane súdy v dôsledku vývoja judikatúry (bez akejkoľvek zmeny Zákona o PZP) tvrdia, že pre účely pasívnej vecnej legitímácie poisťovateľov nárok na náhradu škody zahŕňa aj nemajetkovú ujmu pozostalých, na strane druhej pokiaľ už má ísť o premlčanie, tieto nároky údajne už treba dôsledne odlišovať ako nároky samostatné, podliehajúce individuálnej právnej úprave, pričom totožnú právnu argumentáciu čo do pasívnej vecnej legitímácie odmietajú, čo navodzuje dojem schizofrénie. Mal za to, že ak už súdy „našli“ nemajetkovú ujmu pozostalých pod škodu na zdraví, nie je žiaden dôvod aby rovnakým postupom „nenašli“ aj premlčovanie tohto nároku ako škody, a aby nedošlo k zmene judikatúry v tomto smere rovnako, ako došlo v otázke pasívnej vecnej legitímácie poisťovateľov. Len takým postupom by podľa názoru žalovaného bolo možné hovoriť o zachovaní zásady proporcionality a aspoň čiastočnej právnej istoty, ako aj spravodlivosti. Na podporu vyššie uvedenej argumentácie poukázal aj na skutočnosť, že súdy nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých označujú výslovne za škodu aj pre účely založenia osobitnej miestnej príslušnosti konajúceho súdu (viď napr. uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 23.07.2019, č. k. 11NcC/14/2019-68). Pre účely osobitnej miestnej príslušnosti a rozsahu krytia podľa Zákona o PZP sa teda škoda stotožňuje s nemajetkovou ujmu, ale pre účely premlčania to už tak byť nemá a je potrebné ich striktné odlišovať, kde takúto konštrukciu považoval za neudržateľnú. Vzhľadom na uvedené bol toho názoru, že nárok žalobcov aj pre účely premlčania je potrebné považovať za škodu, a potom aplikovať úpravu § 106 OZ, kde vzhľadom na dátum nehody - XX.XX.XXXX a dátum podania žaloby - 05.05.2014, sa nárok žalobcov premlčal v subjektívnej dvojročnej dobe. Z tohto dôvodu mal za to, že pokiaľ na daný nárok súd prvej inštancie aplikoval všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu, vec nesprávne právne posúdil. Podotkol, že žiadnym spôsobom sa nesnaží zľahčovať ani marginalizovať zásah do osobnostnej sféry žalobcov, ku ktorému nepochybne došlo. V prípade priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch mal však za potrebné sa zaoberať aj okolnosťami na strane vinníka ako pôvodcu neoprávneného zásahu, ktoré síce súd prvej inštancie v rozsudku čiastočne uvádza (že sa jednalo o nebanlivostné konanie), avšak bez ďalšieho sa už nezaoberať, akým myšlienkovým pochodom ich potom zohľadnil pri priznávaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá na tieto okolnosti relevantne nereflektuje a ani ich nezohľadňuje, ako napr. čiastočná satisfakcia odsúdením vinníka v trestnom konaní, jeho postoj k žalobcom a pod.. Vo výsledku potom mal za to, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v danej výške nie je dostatočne odôvodnené, a je teda aj nepreskúmateľné.

33. Ďalšie vyjadrenia strany sporu v rámci odvolacieho konania nepodali.

34. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolania žalobcov a žalovaného v rozsahu a z dôvodov podľa § 379 CSP, § 380 ods. 1 CSP a § 381 CSP bez pojednávania s poukazom na ust. § 385 ods. 1 CSP a postupom podľa § 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 CSP. Dospel k záveru, že ich odvolania nie sú dôvodné. Súd prvej inštancie zistil pre účely rozhodnutia o výške náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu k jednotlivým žalobcom skutkový stav dostatočne z hľadiska skutočností potrebných pre právne posúdenie ich žalobou uplatneného nároku, výsledky vykonaného dokazovania v danej veci v tomto rozsahu správne zhodnotil v súlade s ust. § 191 CSP a na vec aplikoval zodpovedajúce právne normy, ktoré aj správne vyložil. Vec teda aj správne právne posúdil pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy vzniknutej žalobcom neoprávneným zásahom poistenca žalovaného do ich osobnostných práv. Svoje skutkové a právne závery v napadnutom rozhodnutí v tomto smere aj dostatočne odôvodnil (§ 220 ods. 2 CSP). Odôvodnenie napadnutého rozsudku ohľadom výšky nároku žalobcov považuje odvolací súd za vyčerpávajúce a stotožňuje sa s ním (§ 387 ods. 2 CSP), nezistiac ani v procesnom postupe súdu prvej inštancie žiadne vady. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozsudku pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy žalobcov vysporiadal so všetkými okolnosťami, na ktorých založil svoje rozhodnutie a ktoré boli pre posúdenie veci a rozhodnutie o výške tejto náhrady v peniazoch podstatné. Zaoberal sa podstatnými tvrdeniami sporových strán, vyhodnotil, ktoré nimi tvrdené skutočnosti mal za preukázané a ktoré nie, pričom všetky svoje závery riadne odôvodnil. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súd prvej inštancie neporušil ani právo na spravodlivý súdny proces, nakoľko v hodnotní skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, naopak súd prvej inštancie ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a vyhodnotil. Vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení zamietajúcej časti rozhodnutia bol koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné a jeho argumenty podporujú príslušný záver o dôvodnosti peňažného nároku žalobcov v priznaných výškach. Rozhodnutie je v tomto smere presvedčivé, premisy zvolené v rozhodnutí a rovnako aj závery, ku ktorým súd prvej inštancie na základe týchto premís dospel, sú pre právnickú a aj laickú verejnosť prijateľné, racionálne a spravodlivé.

35. Z podaného odvolania žalobcov je zrejmé, že nesúhlasia s výškou priznanej peňažnej satisfakcie, nakoľko túto považujú za neprimerane nízku, keď mali za to, že nekompenzuje stratu rodinného príslušníka a nedokáže zmierniť budúce psychické trápenia žalobcov. Mali za zrejmé, že žiadna suma nedokáže nahradiť ľudský život. Tvrdili, že ich zámerom nie je zneužitie právneho inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy a nedôvodné sa obohatenie na úkor komerčnej poisťovne, ale záujem na spravodlivom zadosťučinení. Poukázali tiež na limit poistného plnenia, ktorý je pri jednej škodovej udalosti v zmysle § 7 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov stanovený na 5.000.000,- eur bez ohľadu na počet zranených alebo usmrtených osôb a na podporu svojej argumentácie opakovane zdôraznili, že Výskumný ústav dopravný, a.s. Žilina vyčíslil hodnotu ľudského života na sumu 332.144,- eur. Taktiež v súlade s Metodikou Najvyššieho súdu ČR by sa finančná čiastka za zmarený ľudský život mala pohybovať okolo sumy 10.000.000,- Kč.

36. Peňažná (materiálna) satisfakcia predstavuje inštitút, ktorý nemožno použiť na vyváženie a zmiernenie bežnej, čo i len celkom krátkodobo pôsobiacej nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby. Predpokladom na jej prisúdenie je nedostatočnosť morálneho zadosťučinenia a vznik závažnej nemajetkovej ujmy v dôsledku neoprávneného zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby (napr. práva na súkromie, na rodinný život). Výška peňažnej satisfakcie ako náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch musí byť primeraná, je však na voľnej úvahe súdu. Súd pri rozhodovaní musí vychádzať z viacerých kritérií, a to: a) zo závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy, pričom sa predpokladá, že čím závažnejšia je táto ujma čo do svojho rozsahu, trvania, dôsledkov, odstrániteľnosti a pod., tým bude vyššia náhrada v peniazoch, b) z okolností, pri ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby a c) z toho, či pôvodca zásahu poskytol mimosúdne dotknutej osobe morálne, prípadne finančné zadosťučinenie. Za závažnú ujmu treba podľa právneho názoru súdnej praxe považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k zásahu došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dosah a dôsledky, považuje za značnú, pričom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii) vnímala aj každá iná fyzická osoba (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.10.2012 sp. zn. 4Cdo 81/2011). Okrem tohto sa musí súd riadiť tiež zásadou proporcionality a zásadou ekvity. Zásada proporcionality znamená, že čím má chránený záujem v spoločnosti väčšiu hodnotu, tým väčšia suma náhrady môže byť dotknutej osobe priznaná súdom. Zásada ekvity znamená, že v prípade objektívne podobných ujmy sa priznávajú porovnateľné sumy.

37. Z odôvodnenia žalobcami napadnutej časti rozsudku odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie pri posudzovaní výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzal zo správneho právneho názoru, že strata jedného z najbližších členov rodiny predstavuje objektívne značnú nenapraviteľnú a doživotnú (trvalú) ujmu majúcu nepriaznivý dopad na zostávajúcich členov rodiny, pretože ako značnú by ju v danom čase a mieste vnímala každá fyzická osoba, bez ohľadu na jej subjektívne pocity. Súd prvej inštancie správne vzal do úvahy, že išlo o náhlu a nečakanú smrť blízkeho rodinného príslušníka, avšak aj to, že aj keď tragickou smrťou nebohého došlo nepochybne k intenzívnemu zásahu do ich súkromia majúcemu za následok nepopierateľne vznik závažnej ujmy u žalobcov v podobe ujmy citovej, zhoršenia psychického zdravia, pretrhnutia citových väzieb, straty životnej opory a pomoci v domácnosti, ktorá je nenapraviteľná, hlboká a trvalá, existujú tu dôvody a faktory ovplyvňujúce výšku náhrady nemajetkovej ujmy negatívne. Konkrétne ide o dokazovanie zistené skutočnosti, že žalobcovia neboli odkázaní na starostlivosť, výživu a hmotné zabezpečenie zosnulého, keďže ide o existenčne nezávislé osoby alebo maloleté osoby závislé od iných osôb, pričom k neoprávnenému zásahu došlo neúmyselným konaním poistenca žalovaného. Po zohľadnení týchto kritérií a okolností prípadu považoval odvolací súd výšku jednotlivým žalobcom priznanej satisfakcie za primeranú a spravodlivú. Odvolací súd zdôrazňuje, že súd prvej inštancie pred tým, ako dospel k záveru o primeranej výške náhrady nemajetkovej ujmy, starostlivo prihliadol na všetky kritériá a zásady, podľa ktorých sa určuje jej výška a zohľadnil aj všetky relevantné a vykonaným dokazovaním preukázané okolnosti posudzovanej veci. Aj konfrontujúc napadnuté rozhodnutie vo vzťahu k žalobcom s výsledkami súdnej praxe je zrejmé, že suma peňažnej náhrady priznaná súdom prvej inštancie žalobcom za ich nemajetkovú ujmu nevybočuje z jej bežného rámca a neznamená pre žalobcov vo vzťahu k vzniknutej im ujme neadekvátne finančné zvýhodnenie, resp. prílepkovanie a ani pre žalovaného neadekvátne likvidačné plnenie. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie preto odvolací súd po jeho preskúmaní posúdil ako udržateľné a spravodlivé.

38. Ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd odvoláciu námietku žalobcov o peňažnej sume ľudského života určenej Výskumným ústavom dopravným Žilina, a. s., keď konajúci súd hodnotí v každom súdnom konaní okolnosti posudzovanej veci individuálne podľa zákonných kritérií uvedených vyššie, a to rozsah neoprávneného zásahu a okolnosti, za ktorých k nemu došlo. Taktiež je nedôvodná ich odvolacia námietka pokiaľ ide o rozsah zákonného poistného krytia 5.000.000 eur na jednu poistnú udalosť, nakoľko táto suma neznamena nutnosť pokrytia nemajetkovej ujmy všetkých pozostalých v takomto celkovom rozsahu, ale prípadné pokrytie všetkých aj iných materiálnych škôd, keď opätovne je potrebné poukázať na zákonné kritériá pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy a na to, že pri jej určení je súd povinný vychádzať z hodnotenia výsledkov vykonaného dokazovania v konkrétnej veci.

39. Vo vzťahu k odvolaniu žalobcov odvolací súd na záver pripomína, že i podľa ústavnej judikatúry do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania (aktuálne strany sporu), aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani právo na to, aby bol pred všeobecným súdom úspešný a aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I.ÚS 50/2004, I.ÚS 97/97, IV.ÚS 252/2004).

40. Odvolanie žalovaného vyhodnotil odvolací súd taktiež ako nedôvodné, stotožniac sa s právnym záverom súdu prvej inštancie o pasívnej legitímácii žalovaného v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody, keď postupom podľa § 382 CSP na právne posúdenie otázky dôvodnosti žalovaným vznesenej námietky premlčania nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy aplikoval súdom prvej inštancie nepoužité ust. § 104 OZ. Vychádzal pritom z právnej vety rozhodnutia č. 1 prijatého na zasadnutí Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 22.06.2022, založenej na podklade uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31.03.2022 sp. zn. 7Cdo 252/2021, podľa ktorého „Právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života (§ 13 ods. 2 OZ) vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode motorovým vozidlom je nárokom hrazeným z povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Premlčacia doba na jeho uplatnenie začína plynúť rok po poistnej udalosti (§ 104 OZ)“.

41. Podľa § 104 OZ pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.

42. Uvedené ustanovenie upravuje začiatok plynutia premlčacej doby i v danom prípade, aplikáciou ktorého sa fakticky všeobecne určená premlčacia doba na náhradu majetkovej škody alebo nemajetkovej ujmy predlžuje o jeden rok v prospech a na ochranu poškodeného, ktorý záver platí pre všetky druhy poistenia, t. j. i pre poistenie zodpovednosti za škodu, ku ktorej patrí aj nemajetková ujma.

43. Z vykonaného dokazovania v preskúmvanej veci nesporne vyplynulo, čo konštatoval aj súd prvej inštancie, že k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov (k dopravnej nehode, pri ktorej došlo k usmrteniu ich blízkeho rodinného príslušníka) došlo dňa XX.XX.XXXX. V zmysle ust. § 104 OZ preto premlčacia lehota na uplatnenie nároku žalobcov na náhradu ich nemajetkovej ujmy na súde začala plynúť dňa 03.12.2012. Predmetom ich nároku je nárok na náhradu škody, ktorou sa v zmysle eurokonformnej rozhodovacej praxe súdov rozumie aj nemajetková ujma. Pre účely nárokov na náhradu škody (materiálnej) je upravená dvojročná subjektívna a trojročná objektívna premlčacia doba v ust. § 106 OZ, pre účely náhrady nemajetkovej ujmy všeobecná trojročná premlčacia doba v ust. § 101 OZ. V každom prípade žaloba podaná žalobcami na súd prvej inštancie dňa 05.05.2012 je podaná v rámci plynutia premlčacej doby na uplatnenie nároku na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla povinne zmluvne poisteného u žalovaného.

44. Ďalšie odvolacie námietky žalovaného viažuce sa k výške priznaných náhrad nemajetkovej ujmy žalobcov vyhodnotil odvolací súd za nedôvodné s poukazom na vyššie uvedené dôvody v bodoch 33. až 36 tohto rozsudku. Nedôvodná je aj odvolacia námietka o nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti odôvodnia napadnutého rozsudku, keď súd prvej inštancie dodržal pri jeho vypracovávaní zákonné kritériá ust. § 220 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská strán sporovej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré na zistený skutkový stav aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Jeho závery sú konzistentné a dostatočne preskúmateľné pre obe strany sporu, pre

laickú i odbornú právnickú verejnosť a taktiež i pre odvolací súd, ktorý sa so závermi súdu prvej inštancie pokiaľ ide o výšku priznanej náhrady žalobcom stotožňuje a pokiaľ ide o právne posúdenie premlčania ich nároku používajúc ust. § 382 CSP právny záver súdu prvej inštancie korigoval a doplnil a aplikujúc ust. § 104 OZ dospel k záveru o nedôvodnosti žalovaným vznesenej námietky premlčania nároku žalobcov.

45. Vzhľadom na vyššie uvedené vyhodnotil odvolací súd odvolacie námietky oboch strán sporu za nedôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, a to aj vo všetkých meritórnych výrokoch, ako aj v súvisiacich (§ 379 písm. a) CSP) výrokoch o nárokoch na náhradu trov konania. Žalobcovia odvolanie voči výrokom o nárokoch na náhradu trov konania nepodali a na odvolanie proti nim by ani neboli oprávnení, keďže nejde o rozhodnutia v ich neprospech (§ 359 CSP). Žalovaný síce uviedol, že podáva odvolanie voči všetkým výrokom rozsudku súdu prvej inštancie okrem zamietajúceho, avšak odvolanie proti jednotlivým výrokom o nárokoch na náhradu trov konania nijako neodôvodnil, pričom v zmysle ust. § 373 ods. 1 CSP posledná veta sa na doplnenie odvolacích dôvodov nevyzýva. Odvolací súd však odvolanie žalovaného proti výrokom o nárokoch na náhradu trov konania pre absenciu dôvodov v tomto rozsahu neodmietol podľa § 386 písm. d) CSP, ale ako súvisiace výroky s výrokmi meritórnymi ich ako vecne správne potvrdil, nakoľko rozhodnutie vo veci záviselo od úvahy súdu a žalobcov tak možno považovať za úspešnú stranu v konaní. Rozhodnutie o nárokoch na náhradu trov konania korešponduje aj s rozhodovacou praxou súdov Slovenskej republiky. O konkrétnej výške náhrady trov konania sa bude rozhodovať samostatným uznesením, ktorým súd prvej inštancie rozhodne, z akej výšky (žalovanej alebo priznanej) náhradu trov konania žalobcom prizná.

46. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle zásady úspešnosti v konaní. Keďže odvolania oboch strán sporu boli nedôvodné, t. j. každá zo strán sporu mala v odvolacom konaní úspech aj neúspech, odvolací súd o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP tak, že žiadnej z nich nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania.

47. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).